

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 26—, inozemstvo Din 30—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopist se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Tako je prav!

Od petka dalje je v Italiji oficijelno uveden boljševizem, kajti nič drugega ko boljševizem v svoji najgrši obliki so odredbe, ki jih je sprejel fašistovski ministrijski svet. Kakor je v Rusiji dovoljena le ena stranka, kakor je v Rusiji dovoljeno vsako nasilje boljševikov, kakor je špijonaža zadnje in glavno sredstvo za ohranitev boljševiške vlade, kakor ni dovoljeno nobenemu boljševiku zapustiti Rusije, kakor je denunciantstvo najbolj priljubljeno sredstvo boljševikov, tako je vse to od petka dalje posebnost fašistovske Italije.

Primeri izpade pa za fašiste še bolj žalostno. Da so boljševiki izdali take drakonizirane in nasilne odredbe, so bili na vse zadnje v to prisiljeni, ker niso morali same doma premagati močne sovražnike, temveč je bil ves svet v boju z njimi. Boljševiki so mogli svoje barbariske odredbe utemeljiti vsaj z zakonom samohranitve, fašisti pa ne morejo niti tega.

Niti ena država ne ogroža njih vlade, temveč nasprotno še danes je vse polno vlad, ki se divijo »geniju«
Mussoliniju. In kakor kaže ogabni škandal afere Garibaldi, so samo fašisti tisti, ki ogrožajo druge države in ki z najpodernejšimi sredstvi skušajo zaneti sovražstvo med državami.

Še bolj neutemeljene pa so fašistovske odredbe z ozirom na motiv, vsled katerega so nastale. Petnajstletni deček je sprožil neko plašilno pištolo in zaradi tega nepremišljenega dejanja petnajstletnega dečka uvajajo fašisti boljševizem v Italijo!

Klavrno končuje tako fašizem svojo »historično«
vlogo. Nastopil je, da reši Italijo od boljševizma, po štirih letih reševanja pa ji je vsilil še brezobzirnejši boljševizem.

Kakor to s človeškega in demokratičnega stališča obžalujemo, tako pa nam je s slovenskega in jugoslovanskega stališča prav. Kajti kakor se je boljševizem s svojimi tiranskimi metodami diskreditiral po vsem svetu, tako se bo tudi fašizem s svojim boljševizmom. In čisto nemoteno priznamo, da tega Jugoslavlani s svojo propagando nikdar ne bi mogli. Danes pa je to določeno brez naše pomoči, zato pa v popolni meri.

Nasilnež in fašist sta danes dva sinonima pojma, barbarizem in fašizem dve besedi za eno stvar, krivica in fašizem tako skladna kakor pravica in resnica. Kje bi mogla naša propaganda doživeti le primeroma tako dober uspeh!

Simpatije vsega kulturnega sveta so danes za nasprotnike fašistov in danes ti ne morejo tvegati niti zaradi notranjih, še manj pa zaradi zunanjih razmer prav nobene vojne. Državlanska vojna, ki jo kličejo fašisti na dan, s tem da so uničili zadnji ventil za ljudsko nezadovoljnost, je najmočnejša zaščita za mir in za našo varnost. Ni mogel zato Mussolini narediti nam boljše usluge, kakor s svojimi »dejanji«
v petek.

Ampak Mussolini nam je dal tudi dober nauk in upamo, da ga ne bomo preslišali. Ta nauk se glasi, da je metoda črnih srajc absolutno napačna in da neizogibno vodi v pogin. Kdor hoče zato delati za jugoslovanski narod, ta sme uporabljati samo metode, ki so v skladu z načeli demokracije, ki so popolnoma nasprotni fašizmu.

Je še vedno pri nas dosti ljudi, celo idealnih, ki se nikakakor ne morejo oprostiti zmote, da je nasilje potrebno. Po zgledu, ki nam ga daje od fašistov zboljševizirana Italija, mora ta znota izginiti. Svet mora vedeti ne samo to, da plenijo in zažigajo fašisti po Gorici, ker so

Veličasten pogreb vojvode Putnika.

Beograd, 8. novembra. Včeraj so v Beogradu na svečan način pokopali posmrtno ostanke vojvode Putnika in drugih odličnih in zaslužnih mož iz Srbije, ki so med vojno umrli v tujini. Vse mesto je bilo okrašeno z narodnimi in s črnimi zastavami. Že zgodaj zjutraj se je začelo ljudstvo zbirati po ulicah, tako da je orožništvo moralo že ob 8. začeti delati red in varnostne prehode.

Parastos se je pričel ob 8. Službo božjo je opravil patriarh z več metropoliti. — Službe božje se je udeležila vsa vlada, diplomatski zbor, narodna skupščina, vojaški zbor in narod. Kralj in kraljica in princ Arzen so prišli v cerkev med parastosom.

Ko je bilo to cerkveno opravilo končano, so množice ljudstva napolnile vse ulice od saborne cerkve pa do pokopališča. Vsa šolska mladina je bila razvrščena po ulicah. Kralj in kraljica sta se po končanem parastosu vrnila v dvor.

Razvil se je nato sprevod, ki je odšel iz cerkve. Najprej so nesli vsa odlikovanja pokojnikov, potem so sledile zastave raznih društev, za tem nepregledno število vencev, ki so jih nosili vojaki in potem še več vez z venci. Nato so sledila razna društva, duhovništvo in za njim krste. Prva je bila krsta vojvode Putnika na lafeti, za njo pa krste drugih pokojnikov. Za vsakim vozom je šlo središstvo pokojnih. Prišlo so nato vse vrste vojaštva. Sledil je avto, v katerem se je vozil Pašić. Pašić je šel prav do pokopališča in se je vrnil šele, ko je bil pogreb končan. Konec pogreba je bil šele ob 2. popoldne.

Ko so krste prinesli iz cerkve, je prvi imel govor predsednik narodne skupščine Marko Trifković v imenu skupščine, za njim pa Miša Trifunović v imenu vlade. Na grobu je govoril vojni

minister Dušan Trifunović, ki je proslavljal zasluge pokojnega vojvode Putnika. Dalje je tam govoril Ljuba Živković. On je, navajajoč zasluge vojvode Putnika, rekel, da je bila sreča, da je bil Putnik voditelj srbske vojske. Putnikove zasluge so prišle do izraza, ko so prišli na prestol Karagjorgjeviči. Zasluge za ustvaritev naše države gredo presvetle mu domu Karagjorgjevičev, Pašiću kot politiku in Putniku kot vojskovodji. (Aluzija na znano geslo o štirih odrešilnih P, namreč: Peter, Putnik, Pašić — Pobjeditelji.)

Za Živkovićem je govoril Pavle Popović, za njim pa Pavle Radić, ki se je klanjal senči onih, ki tu leže, ker njim se moramo zahvaliti za osvoboditev in za ujedinjenje. Putnik ni bil samo vojskovodja po imenu, temveč pravi vojskovodja, velik organizator in hraber vojak. On je razumel dušo naroda; razumel je seljaka, ki je z mišicami in s hrabrim srcem izvojeval zmago, preziraje pri tem tudi — smrt. Naš narod se je vedno znal hrabro boriti proti sovražniku. Sedaj pa je potrebno, da gremo nasproti svoji veliki bodočnosti in da čuvamo slovansko kulturo tu na meji med vzhodom in zapadom.

Pavle Radić je potem naglašal tudi zasluge pokojnega Stojana Protića, ki bi, če bi bil še živ, sedaj lahko mnogo koristil s svojo pametjo in s svojim razumom.

Govorili so še Živko Pavlović, predsednik trgovske zbornice, Radojlović in Vojislav Ilić, ki je deklamiral neko svojo pesem. Dr. Gjaja je govoril v imenu lekarnarjev, profesor Milorad Simonović pa v imenu profesorjev.

Ko so bili ti govori končani, je artiljerija v pečašenje izprožila salvo iz topov.

Slavnostno odkritje Strossmayerjevega spomenika.

Zagreb, 8. novembra. Ves večerajšnji dan je bil posvečen proslavi odkritja Strossmayerjevega spomenika. Vse mesto je bilo okrašeno z narodnimi in državnimi zastavami. Svečan sprevod je že ob 8. krenil z Wilsonovega trga in odšel k službi božji, ki jo je opravil nadškof dr. Ante Bauer.

Slavnostno odkritje je bilo napovedano za pol enajsto uro predpoldne. Okrog akademije so napravili redarji močan kordon, da vzdrže red. Ves prostor je bil nabito poln ljudstva. Vse hiše v sosedstvu so bile polne sveta. Kralja je pri proslavi zastopal armijski general Matić. Prisostvovali so slavnosti nadškof dr. Bauer, veliki župan zagrebški, mestni načelnik Heinzel, djakovski škof Akšamović, beograjski nadškof Rodić in mnogo drugih odličnikov. Od generalov sta bila prisotna Užumirsković in Radovanović. Beograjsko občin sta zastopala Sokić in Stanojević. Prisotni so bili odposlanci Jugoslovanske akademije in Srbske Matice. Grškega patriarha je zastopal episkop Dimitrije.

tam Slovenci, temveč vedeti mora tudi to, da so Jugoslavlani proti fašistom vedno v pravici že zato, ker so resnični demokrati.

In ne nazadnje! Naš narod v Primorju mora vsak dan konstatirati v svojem srcu, kako vse drugače je prijetno v Jugoslaviji, ker ni tu nobenega nasilja. Zakaj če bi naš narod videl, da vlada v Jugoslaviji prav tako nasilje, kakor v Italiji, potem izgubi glavni vzrok, da je za Jugoslavijo.

Ob 4. je vojaška godba zasvirala himno. Slavnost se je pričela brž ko je prišel kraljev zastopnik. Otvoril jo je z govorom Svetišća. Za njim je govoril nadškof Bauer mestni načelnik Heinzel in veliki župan Kramarić, ki je v imenu vlade položil venec na spomenik. Dalje je še govoril djakovski škof Akšamović in mnogo drugih.

Po teh svečanostih je bila na slavnost način otvorena Strossmayerjeva galerija slik v akademiji. Akademija je imela pri tej priliki svečano sejo, na kateri je bilo tudi več slavnostnih govorov.

Za tem je bil slavnostni banket, ki so se ga udeležili politiki in razni zastopniki kulturnih in drugih trgov.

V teku popoldneva so bile v Hrvatskem Sokolu in na univerzi akademije, ki so bile posvečene spominu nesmrtnega vladike Strossmayerja. Ob pol 9. zvečer je bil v mestni hiši rout.

Iz Beograda javljajo, da se je tam na svečan način vršila akademija, na kateri so o Strossmayerju govorili Ljuba Davidović in drugi.

Tako je prav, kličejo zato Mussoliniju, ko je strl svobodo italijanskega naroda. Sedaj bodo vendar tudi naši ljudje spoznali, da je prav samo to, kar je v direktnem nasprotju s fašizmom.

Če ima Italija fašistovski boljševizem, potem nočemo mi nobenega boljševizma. Ne rdečega, pa tudi ne belega. In zato vsi na delo za utrditev demokratične misli!

Sadićev govor.

Zagreb, 8. novembra. Včeraj zjutraj je dopotoval iz Beograda minister za agrarno reformo dr. Šibenik, ki se je odpeljal dalje proti Karlovcu. Vozil se je skupaj s Stefanom Radićem. Šibenik je poročal Radiću o ureditvi agrarnih odnošajev v Dalmaciji in o sporu, ki je nastal med radikali in med HSS zaradi zakonskega načrta o likvidaciji agrarnih odnošajev v Dalmaciji. Dr. Šibenik je ostal v Karlovcu in se popoldne vrnil v Zagreb, sinoči pa je odpotoval v Beograd. Stefan Radić odpotuje v Beograd nocoj z brzovlakom ob 7.40.

Na vprašanje novinarjev, zakaj gre v Beograd, ko je pa tam vse v redu, je odgovoril Stefan Radić: »Napravili bomo od dobrega boljše.«
Ko so ga še vprašali, ali bo takoj sprejet davčni zakon in zakon o likvidaciji agrarnih odnošajev v Dalmaciji, je izjavil Radić: »Najprej gremo u svatove.«
Navzlic vsemu povpraševanju in prošnjam novinarjev pa Radić ni hotel dati nobenega pojasnila, kaj naj pomeni ta beseda in kakšni so ti »svatovi«.

Zagreb, 8. novembra. Včeraj je imel Stefan Radić zborovanje v Ogulinu. Ko ga je na postaji pozdravila množica ljudstva, jo je Radić nagovoril in med drugim rekel: »Če ne bi bili napravili sporazuma, bi bilo danes pri nas tako, kakor je v Italiji, če ne stokrat huje. Tako pa naša država, Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, pod zastavo narodnega sporazuma, ki ni več samo protokol in ne kombinacija, temveč državna in narodna politika, postaja vedno bolj urejena ter utrjuje notranji mir in utrjuje vse one temelje, brez katerih ni in ne more biti blagostanja, prosvete in napredka.«

Na shodu samem, ki ga je otvoril predsednik okrajne organizacije Zrn, je zopet govoril prvi Radić, ki se je v prvi vrsti lotil naše nesrečne gospode, ki ni imela v mislih niti naukov sv. pisma. Pravice ni bilo. Švaba je napravil red in bil strog. Toda strogost ni pravičnost. Prišli smo pod Madjare. In tožili smo, da nam prihaja zlo z Dunaja in iz Pešte. Tožili pa smo tudi, da nam prihaja zlo iz Beograda. Prišlo je tako zlo, ki ga noben narod ne more trpeti. Došle so batine in našli so se ljudje, ki so rekli, da za seljake ni drugega ko batine. Pokojni Protić je to obsojal in se je z nami strinjal. Pa smo rekli Srbom: »Dobro je. Vi ste vsi za kralja. Tudi mi smo zanj. Hočemo monarhijo, hočemo državo s kraljem, toda hočemo kmečko državo.«
Na ta način je prišlo do sporazuma.

Odšel je iz vlade Pašić. Odšel sem tudi jaz. Pašić je odstopil — zaradi starosti, jaz pa zato, ker so rekli, da sem konj, ki bi vsak čas lahko voz prevrnil. (Smeh.)

Rekel sem: »Toda vi hočete konja, ki ga je treba tepsti. Pa dobro, kakor že bo.«
Bratje, jaz ne bi prevrnil voza, ker nisem konj. Pač pa bi mogoče kakega osla obreal. (Živahna veselost.)

Ni več niti Pašića niti Radića v vladi, ali ostal je sporazum. Doma lahko poveš, da v naši državi ne more in ne sme biti več vlade, v kateri ne bi bili zastopani Srbi in Hrvati. — Ne dovoljujemo, da bi se žalil kralj, ali tudi naroda se ne sme nihče dotikati, ker narod je izvor oblasti, ne pa pandurji in srezki poglavarji. Dobro vidimo, kako je to v Italiji, kjer imajo atentat za atentatom.«

NEKATERI PARIŠKI LISTI OD FAŠISTOV PODKUPLJENI.

Pariz, 8. novembra. V pariški javnosti je izvala senzacija vest o podkupovanju nekaterih pariških listov s strani italijanske vlade.

Molière, Scapinove zvijače. Komedia treh dejanjih. Prevel Niko Kuret. Ljudski oder. VIII. zvezek. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. 1926. Cena 18 Din. Ljudski oder nam je prinesel to pol veselje igró svetovnega slovesa. Igra zahteva pramo malo odrskega aparata (boljšo sobo) in lahko igra v rokokostumu ali pa v moderni noši. 7 moških in 3 ženske vloge, to je vsak kar stavi zahtev igrá na igralsko osobje. Igra je vsa polna dovtipov in je prebogata na komično-smešnih situacijah in položajih. Bralci in gledalci se bosta nasmejala od prvega prizora pa do zadnjega prav do solz. V predpust bo naravnost dobrodošla vsem deželskim odrom, ki nimajo pripravnih veseloiger in burk, katere pa občinstvo odlično zahteva. Igra je pri Slovencih še neznana. Zato naj se je pa odr ne boje; kupite, berite in igrajte! V predgovoru najde društveni voditelj vse potrebno, kar potrebuje pri uprizoritvi ali pa za predavanje kot uvod. Zadnja čas je, da se seznanimo Slovenci z literaturo prijateljskih nam Francozov. In Molière je najboljši, da najboljši svetovni pisatelj veseloiger. Zato smo priprili, da bodo Scapinove zvijače kmalu tako ponarodele in se pri nas priljubile, kot »Deseti brate« ali »Mlinar«. V opombah za igralce najde igralci in režiser kratko, a izčrpno vrisano značaj svoje vloge. Scenerij bo dobro služil vsaki uprizoritvi. Priprečani smo, da si utare VIII. zvezek Ljudskega odra pot na oder zadnje gorske vasi, zakaj smejejo se ljudje povsod radi, če je igra povsod lahko uprizorljiva in 10 igrácev premore vsak oder.

Mariborska državna učiteljska in persekucije.

Maribor, 4. novembra.

V nedeljo 31. oktobra dopoldne so imeli samostojni demokrati svoje strankarsko zborovanje v Grajskem kinu v Mariboru, na katerem je narodni poslanec g. dr. Ljudevit Pivko napadel slovenske radikale češ da so v zvezi s »persekucijami« profesorjev na mariborskih državnih učiteljskih.

Doslej so samostojni demokrati previdno molčali o teh »persekucijah«, omenili so jih le parkrat in še to mimogrede v »Taboru« in v »Jutru«. Ker je pa naša demokratska javnost o vzrokih teh »persekucij« molčala, ker jo je bilo sram spravljati pred javni forum stvari, ki niso samo v nečasti SDS, nego nas vseh na severni narodni in državni meji, je sedaj s poslansko imuniteto zaščiteni g. dr. Pivko zlorabil to dobrohotnost in prizanesljivost. S tem nas je prisilil k javnemu obravnavanju stvari, ki so bile že pokopane. Prizadejti naj se zato zahvalijo g. dr. Ljudevitu Pivku!

Pred vsem moramo konstatirati, da je g. dr. Pivko na shodu v Mariboru lagal, ko je trdil, da so upokojitve in prelestitve na mariborskem moškem učiteljskem zagrešili slovenski radikali, ker ni NRS v nikakoli niti posredni niti neposredni zvezi s to zadevo. Inicijativa za to je prišla direktno iz Beograda, iz ministrstva prosvete, kjer so izvedeli za dogodke, o katerih se je po Mariboru že mesece in mesece javno govorilo. Kako je prosvetno ministrstvo za to izvedelo NRS in njen funkcionarjem ni znano.

Kljub temu lahko izjavimo, da je storilo prosvetno ministrstvo samo svojo dolžnost, ko je poslalo v Maribor posebno komisijo, da ugotovi istinitost razširjenih govorov, kakor je preiskava popolnoma potrdila. Upošteva se preiskava popolnoma potrdila. Upošteva se preiskava popolnoma potrdila. Upošteva se preiskava popolnoma potrdila.

Ta ministerialna komisija je ugotovila, da je prejšnji, tedaj že pokojni ravnatelj ženskega državnega učiteljskega v Mariboru, eden stebrov od SDS in njen bivši poslanec, poveljal okrog 40.000 dinarjev državnega (šolskega) denarja, da se je seksualno zlorabljal dijakinje svojega zavoda in da so dijakinje z njegovo vednostjo penarjale svoje rede v katalogu, da bi se na ta način izognile polaganju maturitetnih izpitov iz dotičnih predmetov.

Ravnatelj državnega moškega učiteljskega, prof. Matija Pirc, ki je bil takrat referent za srednje šole, je moral za vse to vedeti, ker

je bilo vse to javna tajnost in je o zadevi pisala precej jasno celo mariborska »Straža« in to opetovano. G. referent je vedel tudi za ponarejanje redov in protokolov, kljub temu ni ukrenil ničesar proti temu ravnanju. Nasprotno, zadeva se je prikrivala, ker so to zahtevali interesi SDS. Dne 1. decembra l. 1925 je profesor državnega moškega učiteljskega dr. Maša Kovačič v slavnostnem govoru pred celokupnim dijaštvom in profesorskim zborom govoril docela v strankarskem smislu SDS in pozval dijake »naj se ne boje niti sive brade (Pašića) niti selšaka čepice (Radića), temveč naj ostanejo zvesti svojim načelom (SDS)«.

Ravnatelj prof. Matija Pirc je zaslišan po ministerialni komisiji izjavil, da tega ni slišal, nadaljna preiskava je pa ugotovila, da je bil vse čas navzoč in da je prof. Kovačič po končanem govoru čestital! Nadalje je komisija ugotovila da vladajo na zavodu naravnost demoralizirajoči odnosi med profesorji (pristaši SDS) in dijaki, ki se pod njihovim vplivom vzgajajo za agitatorje SDS. Ta vzgoja je dovedla na moškem državnem učiteljskem tako daleč, da je vladalo med dijaki pristaši SDS in pristaši drugih strank ter neopredeljenimi naravnost bojno sovražno razmerje, ki je izbruhnilo pri poslovnem večeru po maturi skoro do pretepa. Nek maturant, pristaša SDS, je izjavil na tem večeru nedemokratično, da niso bili ti za demokrate nikdar kolegi in nikdar ne bodo. Dijaki pristaši SDS so obito prezirali profesorje, ki niso bili eksponenti SDS. Razen tega so se godile še druge stvari, o katerih je bolje, da zaenkrat sploh ne govorimo.

Na podlagi teh uradnih in protokolarnih ugotovitev je bil po odredbi prosvetnega ministra ravnatelj učiteljskega prof. Matija Pirc vpokojen, trije profesorji, glavni eksponenti SDS, so pa bili premeščeni na drug zavod. Poštena slovenska javnost naj sedaj sodi, če so bili ti ukrepi prosvetnega ministrstva strankarska persekucija ali službena nujnost, ki mu jo je nalagala dolžnost ščititi ugled državnega šolskega zavoda?

G. poslanec dr. Ljudevit Pivko je vse to prav dobro vedel, kljub temu je poročal na svojem nedeljskem shodu nasprotno; napravil je iz navedenih profesorjev »mučenike« in iz funkcionarjev NRS »rablje«, ki preganjajo zaslužne šolnike. Zagrešil je torej laž in to mu očitamo vse dotlej, dokler te svoje izjave javno ne prekliče ali pa nam pred sodiščem, kamor ga pozivamo, ne dokaže, da lažemo mi.

n. r.

Odgovor g. dr. Pivku.

Diligite veritatem...

Glasom poročila v »Jutru« št. 253 z dne 3. novembra t. l. je g. poslanec dr. Pivko na demokratskem zboru v Mariboru oostro očigledno kako sedaj na zavodu (moškem učiteljskem, op. pis.) deluje nemoteno učitelj Kutin, ki piše kot eksponent R.R. vlade svojim kolegom demoralizirajoča pisma, naj zataje svoje prepričanje, izjavijo, da so le v zmoti sledili demokratskim voditeljem in sedaj po spoznanju vstopajo v radikalno stranko, češ le na ta način si lahko zagotovijo zaposlenost službo.

Na ta napad izjavljam, da so gornji očitki vsi do pičice izmišljeni in neresnični. Ze po usnem razgovoru z g. dr. Pivkom sem dobil vtis, da je bil povsem napačno informiran. Po izpovedi g. dr. Pivka je njegov informator v tej zadevi šol. upravitelj g. A. Mušič. Da se spozna resnica, podajam sledeče pojasnilo:

G. šolski upravitelj Mušič in njegova soproga sta dobila mesto v Hočah za časa PP-režima, po progonu g. upravitelja Firma in njegove žene iz Hoč v Olimje. Kakor sta mi g. Mušič in njegova gospa večkrat pravila, sta prišla v Hoče po preteku stranke SDS, za katero sta delovala v Pristavi z namenom, da si pribori boljše mesto. — Po padcu imenovanega režima je prodrla zahteva, da se morajo krivice popraviti in g. Firma bi bil moral priti zopet v Hoče. Tedaj je prišel g. Mušič k meni s prošnjo, naj mu pomagam. Jaz sem mu vstregel drage volje v toliko, da sem ga peljal do oseb, ki bi mu mogle iti v tej zadevi na roko. Dotičnim osebam je g. Mušič priznal, da se je v Pristavi politično udeleževal zato, ker se mu je obljubilo ugodno mesto, a on da ima otroke in si je moral tako pomagati. Dalje je obetal, da se politično ne bo več eksponiral in da je ve-

sel, ker se bo mogel v miru posvetiti samo šoli in kulturnemu delu. — Ker se je g. Firma zadovoljil z drugim mestom in je bila s tem krivica popravljena, je g. Mušič ostal v Hočah. — Ne vem koliko časa po teh dogodkih se je vršil v Dobrovcih pri Hočah demokratski shod. Po poročilu gg. Rebolja in Viserija je g. Mušič na tem shodu napadel radikalno stranko in njene voditelje, torej ljudi, da katerih se je svojčas obrnil za pomoč in jo je tudi dobil. Vsled tega mi je g. dr. Ravnik očitil, zakaj sem priporočal in se potegoval za človeka, ki sedaj tako nastopa. Ker se je poročilo glasilo, da so padle na shodu tudi osebe žalitve, sem pisal g. Mušiču, naj se ne eksponira na tak način ter mu svetoval, naj se opraviči, ako je koga žalil, da ne bo imel sitnosti. To je torej tisto famozno pismo, ki baje demoralizira g. Mušiča! O kakem prigrvarjanju za vstop v radikalno stranko, o zasiguranju zaposlene službe itd. ni bilo v pismu niti besedice! — Dalje izjavljam, da kakemu drugemu kolegu nisem nikoli pisal ne o tej, ne o slični zadevi. Čemu torej govorite v množini »o pismih«? — Vse zadevo sem že ustno razjasnil g. dr. Pivku dan po shodu v Mariboru. Ker ga cenim kot poštenega moža in sodim, da je rabil gori navedene, zame žaljive očitke le vsled napačne informacije, (sam mi je priznal, da pisma ni videl), pričakujem od njega, da mi javno popravi krivico, ki jo je javno storil.

Za sklep naj omenim, da mi je g. dr. Pivko pri omenjenem razgovoru odločno zatrdil, da on dobro ve, da radikalna stranka v Mariboru ni kriva na prelestitvah profesorjev z učiteljskega ter na upokojitvi g. Pirca, marveč mu je celo znano, da se je na merodaj-

nem mestu krepko zavzela, toda brez uspeha. Izjavil je tudi, da v tej zadevi ne pade name niti najmanjša senca kakega suma. Naj pristavim k temu, da se je obl. odbor radikalne stranke na mojo inicijativo potegnil za g. Pirca in sem šel v tej stvari osebno tudi do

g. dr. F. s priporočilom, da skuša intervenirati v korist g. Pirca. — Iz teh pojasnil more vsakdo spoznati, da na demokratskem zboru v Mariboru dne 2. novembra t. l. ni bila navzoča resnica, hčerka božja!

A. Kutin.

Anketa o stanovanjskem zakonu.

V soboto, dne 6. t. m. ob 4. uri popoldne se je vršila v posvetovalnici mestnega magistrata anketa o stanovanjem vprašanju. Anketo je sklicala tukajšnja Zveza stavljenih združenj, ki ji predseduje g. Anton Kristan. Ankete se je udeležilo mnogo odličnih osebosti, med njimi komisar ljubljanskega mesta občine dr. Mencinger, zastopnik ministrstva za socialno politiko dr. Goršič, oba predsednika ljubljanskega in mariborskega društva stanovanjskih najemnikov gg. Vencajz in Mohorko, zastopniki Trgovske zbornice, Delavske zbornice, Zveze industrijscev, župan v Trzinu g. Lončar, zastopniki raznih okoliških občin itd.

Anketo je otvoril g. Kristan, ki je pozdravil vse številne zborovalce in zastopnike, nato pa naprosil komisarja dr. Spiller-Muysa, naj prevzame predsedstvo ankete. Nato je referiral g. Kristan o pretečen stanovanjskem vprašanju, ki je postalo eden najaktualnejših problemov vsega sveta. Mnoge države, kakor Češkoslovaška in Avstrija, so že deloma poizkusile rešiti ta problem, kar se jim je tudi deloma posrečilo. Tako je češkoslovaška uvedla zakon, ki določa razdelitev velepossestev v bližini mest. S tem je bila dana možnost do cenjenih stavbišč. Nad 800 stavbenim združenjem so bili podeljeni pod ugodnimi pogoji krediti za zidavo hiš. Danes se raztezajo krog Prage in drugih čeških mest številne stanovanjske kolonije. To je uspeh, dosežen s smotrenim in skupnim delom države, občin, vseh avtonomnih faktorjev in privatne inicijative.

Enako je bila uvedena obširna in energična akcija v Avstriji, zlasti na Dunaju. Tu se je mnogo doseglo s takozvanim prostovoljnimi stanovanjskim posojilom, ki so ga bogati sloji morali podpisovati, kajti akcijo je podpiral krepko organiziran proletarijat in pa javno mnenje. Pritisku teh dveh močnih faktorjev se je kapital moral udati in prispevati ogromne vsote za zidavo stanovanjskih hiš.

Tudi v drugih zapadnih državah se je rešila na tak ali sličen način stanovanjska kriza.

Pri nas se je v tem pogledu zelo malo storilo, kar je nedavno priznal sam minister za socialno politiko dr. Simonović. Država ni pričela nobene večje akcije in tudi privatna inicijativa je mirovala. Mnogo se je sicer zidalo v Beogradu, toda ravno tu obstoji monstrum, da je sicer zelo mnogo dragih stanovanj, ki jih noče nihče najeti radi visoke najemnine, na drugi strani pa je v Beogradu največja stanovanjska beda in pomanjkanje cenjenih stanovanj za nižje sloje. Da so pa stanovanja tako draga je glavni vzrok v tem, da so se nove hiše zidale s posojili državne Hipotekarne banke, ki je dovoljevala kredit le po 14 odstotkov. Približno enake razmere kot v Beogradu so tudi v Zagrebu.

V Ljubljani se je zgradilo po vojni 555 novih stanovanj. Potrebni jih je najmanj še 1205. Da se ta stanovanja zgradijo je potreben velik kapital.

Nove določbe stanovanjskega zakona bodo stanovanjsko bedo še povečale. S prvim novembrom prihodnjega leta bodo mogli hišni posestniki svobodno razpolagati s stanovanji. Do 2000 družin bo v Ljubljani tedaj na cesti! Hišni posestniki bodo imeli tedaj priliko poravnati vse račune s svojimi najemniki in se bodo mogli nad njimi maščevati! Ne pomagaj nič drugega, kakor hitro prijeti za delo in napraviti, kar se še da. Naj si nihče ne dela iluzij, da ne bodo posledice novih določb tako strašne, kakor se nam zdijo sedaj.

Nato je predsednik Kristan razvil obširen predlog, kako bi se dosegel potreben kapital za zgradbo stanovanj s pomočjo obligacijskega posojila. Vsak najemnik, ki ima 100 kubičnih stanovanja, 250 Din obligacij. Te obligacije bi se zviševale sorazmerno s kubaturo stanovanja in bi se obrestovale po 3 odstotke ter bi se po približno desetih letih izplačevale na podlagi zrebanja.

Po referatu g. Kristana se je pričela debata, v kateri je bilo iznešenih mnogo različnih mnenj. G. Puc (ne zamenjati z dr. Pucem) je izjavil, da vsi, ki so brez stanovanja, niso uživali od sedanjega stanovanjskega za-

kona sploh nikake ugodnosti in da bodo na boljšem, da se stanovanjski zakon sploh odpravi.

G. Vencajz, predsednik društva stanovanjskih najemnikov napoveduje še večjo stanovanjsko bedo, ko bodo nove stanovanjske določbe polnomočne. Glede obligacijskega posojila pa je nunenja, da bo zelo zadelo najemnike nižjih slojev. Zato zahteva, da se pri obligacijskem posojilu določi socialna pravična lestvica.

Tržiški župan g. Lončar izjavlja, da se od malih občin, ki imajo le malo dohodkov od davčnih predpisov, ne more zahtevati nemožnega.

Dr. Gradnik sproži vprašanje, kako bi se prisilila država, da zgradi za svoje urade in uslužbenca lastna poslopja.

Predsednik društva hišnih najemnikov g. Frelj izjavlja, da je nesmiselno govoriti, da bo po 1. novembru do 2000 družin na cesti. Tako brezsrčni hišni posestniki niso!

Glavna zahteva hišnih posestnikov in najemnikov mora biti davčna prostost novo zgrajenih hiš.

Tajnik Delavske zbornice g. Uratnik je imel daljši zelo temperamenten govor, v katerem predlaga, da se stanovanja zidajo s pomočjo posebnega davka na bogatejšje sloje. O liberalnosti naših novih stanovanjskih določb pa pravi, da so najbolj širokogrudne na vsem svetu in da take liberalnosti nimajo niti stanovanjske določbe bogatih Združenih držav. Ta liberalnost, ki jo je parlament tako lahkomišlno uzakonil, bo kruto zadela vse delavstvo in nižje sloje, če se bo sploh mogla izvajati, o čemer pa dvomi, etr bo odpor proletarijata le prevelik. Govoru g. Uratnika del dvorane toplo aplavdira.

Predsednik stavbne zadruge »Bajtar« dr. Lapajne, g. Narte Velikonja in g. Tavčar Ivan nastopijo s lastnimi oddeljenimi predlogi, kako bi se zbral potreben kapital za zgradbo novih stanovanj.

O stanovanjski krizi govore še inž. Šuklje, dr. Windischer in g. Mohorko.

Komisar mestne občine dr. Mencinger izjavlja, da je mestna občina že mnogo storila v tem vprašanju in sama zgradila mnogo stanovanjskih hiš. Od velikega župana pa ima mestna občina naročilo, da zidava novih hiš ne sme obremenjevati občinskega proračuna, nego se morajo nove občinske hiše same rentirati. To povzroča ogromno draginjo stanovanj v novih občinskih hišah.

Je za prostovoljno obligacijsko posojilo. Tudi obstoji tu fond za brezposelne, ki znaša do 30 milijonov dinarjev in s katerim namerava država dvigniti gradbeno akcijo. Gledati je treba, da odpade od tega fonda tudi nekaj na Slovenijo.

Ravnatelj mestnega knjigovodstva g. Vole predloži še poseben dodaten načrt k predlogu mestnega komisarja o obligacijskem posojilu.

G. Kristan končno reasimira ves potek ankete deloma polemizira proti izvajanjem posameznih govornikov, nato pa v energičnem tonu zagovarja obvezno obligacijsko posojilo. Nato se skoro štiri ure trajajoča anketa zaključuje.

Danes v ponedeljek, dne 8. novembra ob 20. uri

Klavirski koncert

ki ga priredi

PROF. ANTON TROST

v Filharmonični dvorani. Vstopnice v Matični knjigarni.

J. Suchy:

POPOTNI AHASVER.

Bocca della verita. (Usta resnice). Kaj takega bi bilo pri nas potreba. Je to preizkušnja kamen za žensko zvestobo — izza rimskih časov seveda še. Zakaj pri nas bi s tako moderno ropotijo kmalu pomedli. Bocca della verita je velikanski mlinjski kamen ki ima v obliki okroglega lica vdolbljene poteze gorostasnega ljudozreca — oči, nos in usta. Ta usta so bila Rimljanom, ki so — recimo — grešile (naše moderne pravijo, da ne greše, marveč, da se v grehu naravski udeležujejo) — prava Golgotha. Čim je Rimljan dvomil o zvestobi svoje žene, jo je v spremstvu svečenikov povedel v tempelj Venere, kjer jo je postavil pred kamen preizkušnje. Ukazal jej je, da položi svojo roko v žrelo, pardon usta zlotvora. Ženska, ki je imela slabo vest (in katera jo nima) se je seveda nehotje tresla po vsem životu. In skoraj vsaka je podlegla čarobnemu učinku ust, zakaj skoraj vsaki so se tresle roke. In vse te ženske, kolikor jih ima bocca della verita na vesti, — so vrgli raz tarpejske pečine v brezdnost. Tako legenda. V kamenita usta sem tudi jaz položil svojo roko, pa se nisem tresel, morda ker je vse to legenda, morda pa, ker moški sploh nimamo slabe vesti. — (Mhm! — Opomba tiskarskega škrtaja.)

Ter smo drdrali dalje po romanski kampnji, kjer vidiš zgolj ravna polja in govedo,

konje, mule ter osle na pašnikih. Tudi male črne pujske. Tu in tam se očem pojavi oaza bi rekel, kjer se okoli artezičnega vodnjaka zbira vse, kar leze inu gre. Tla okrog in okrog vodnjaka so pogazena in močvirnata. Druge pa zeva zemlja suhote. — Dve uri se ne ustavi ekspres. Skoraj s kanadsko brzino se vozimo. Še eno uro in evo — zahrbtni Vezuv! Tako mirno še iz njegovega žrela kade velikanski dimi, enakomerni valovi dima, da misliš, vsaj ni mogoče, da bi te mogel ogrožati. — Velikastna slika.

Napoli je mesto prahu, debelih žensk, razkošja in siromaštva, ki ga niti ne zalotiš v newyorškem getu ali kjeršibodi na svetu. Slavi po svoji zares neprekosno lepi legi. V skoraj 15 km dolgem polkrogu se razteza njegov pomej od Pozzuolija do Castellamar della Stabia. Na enem koncu Vezuv, na drugem ugasi vulkan. Povsod pa sledovi nekdanjega rimljanskega imperija.

Neapolis je bil nekdanj Mekka žejnih penatov in eldorado mecenov ter Horacev. Kakšni reveži smo v tem pogledu napram onim srečnim iz davne prošlosti, ki so svoja večna žejna grla naslajali v božanskem falernu ali sabinu ali in remotis rupibus Capreae.

Kje so dnevi, ko je prijatelj Virgil tu popival in opeval lepi Neapolis, ko je tam bival razpisni Lukul ter se v spremstvu cesarja Tiberija dnevno prepeleževal na bližnji kozji otok Capreae. Čeprav današnji napoli-

tanski falerno ni več ono vino, o kojem govori Horac: »in remota gramina, per dies festos reclinatum bearis — interiora nota falerni«, mi je vendar napolitansko solnce, nebo in azurno morje bakanalično razgrelo kri, da bi v blaženem razpoloženju skorajda objel ves svet in še tistega debelostastega krčmarja povrhu, ki mi je točil »vino falerno« v oštariji »Ai vigneti di Procida«, Piazza Dante. Skoraj me je preletela zona, ko sem stopil v sanktuarij, v katerem kraljuje debelostasti Don Pierone, on s črnimi in Donna Mariuccia, ona z belimi brkami. Bela bluzna odeva njene bujne prsi, zlati viseči veliki uhani krasijo njena ušesa, vrat in roke so posute s preobilnim nakitom. In ako povzdigne oči, one mile in črne, tedaj se njeno dobro rejeno lice z onim srebrnim puhom nad ustnicami skozi hlapičino kadila pojavi skoraj kakor božanski kip, da zavriškaš v srcu: Hospitalis mea, candida rubea!

Da, da to je še falerničan, kakor ga je srebal Nero, preden je v bližini Orchestri udaril v strune. Tako rezko je to vino in pri vsem tako lahko, kakor poljub lepe kraljice Johane, one napolitanske Marije Stuart, ki je v cerkvi Inconsonata tolkero življenjsko zvezo sklenila, preden je izvoljenca pustila zadaviti ter ga potopiti v morju. »Gioanna Reina, grassa nè magra, bella el viso tondo. Tra l'onde di laseivi amori lusigando i destri, uccise i cuori.«

Namesto bujnoprane Dide, namesto strunarja Virgila in razpisnika Lukula kraljuje danes v oštariji »Ai vigneti di procida«, padrona Donna Mariuccia.

Capri. Ne moreš se mu oteti. Strli tam sredi morja pred obličjem Napola kot nekaj memento. Na parniku, ki dnevno odhaja ob 9. uri iz Neapola, nas je bilo skoraj 200 potnikov, radovednih, živahnih in — Amerikank, ki so čitale romane ter kadile cigarete, vsevprek, mlade in stare. — Najprvo Sorrento, kjer se iznad skal dvigajo v vis veliki hoteli, do kojih vodi v skalah izdobljen lift in za njim po polurni vožnji Capri. Najprej se do modre špiže. Skoraj dve uri smo rabili, da smo vsi pršli na vrsto. Vhod v špižo je tako majhen, da zamore jedva malen čolnček, ki ima prostora za dve osebi v notranjost in še pri tem moraš leči na dno barke, ki ni bogve kaj čista in riskiraš po vrhu še, da te operejo valovi, ki jih v špižo zaganja od parnika razburjeno valovje. Capri — mesto leži na vrhu hriba, kamor dosepeš ali z funikularo (vzpenjačo) v petih minutah ali pa po tri kilometre dolgih serpentinah. Gori z vzpenjačo, nazaj peš. Ristorante »Zum Kater Hidgeigei«, kjer je baje že Goethe pil vino di Capri. — Pa kaj si ga ne bi privoščil, saj ga človek ne pije vsak dan, kakor penatje cviček v Ljubljani.

(Sledi.)

Dnevne vesti.

DAVENI VIJAK.

Te dni razpošilja davkarja na vse strani svoje prijazne opomine. Silno visoki so ti opomini in Slovenija bo morala zopet globoko seči v žep, če bo sploh še zmogla vseh teh visokih davkov. Toda predpisi so predpisi in v večini slučajev ne bo mogoče storiti nič drugega, ko plačati.

Ampak visoke opomine so dobila tudi podjetja, ki so znano deficitna. Kako pa naj ta plačajo te visoke davke? In če teh visokih davkov ne zmorejo, ali naj kratkoma ustavi obrat? Kdo pa bo potem skrbel za nastavlence, kako pa bo potem dobila davkarja tudi le desetkrat manjši davek?

Na to vprašanje naj odgovori oni, ki nočejo razumeti, da imajo tudi davčni predpisi svoje logične meje in da je interes davkarja v tem, da podjetja uspevajo, ne pa da propadajo.

— **Davek na uživalnike.** Ker obstoji nevarnost, da se vsled uporabe vžigalnikov konsum vžigalic preveč zmanjša, namerava uprava državnih monopolov zahtevati od finančnega ministra, da se uvedejo na vžigalnike višji davek.

— **Zgradba carinskih paviljonov na Sušaku.** Finančno ministrstvo je odobrilo kredit v znesku 700.000 dinarjev za zgradbo carinskih paviljonov na Sušaku.

— **Odpust kontraktualnih nameščencev.** Prosvedno ministrstvo je izdalo na vse srednješolske ravnatelje ukaz, da kontraktualnih nameščencev, katerim bo služba odpovedana, ne smejo odpustiti iz službe pred potekom v pogodbi predvidenega časa.

— **Koliko imamo uradnikov.** Veliko število uradnikov povzroča vladni parlamentu veliko brigo, kljub temu pa se to število neprestano zvišuje. Trdi se, da imamo v vsej državi 270.000 državnih uslužbencev, dočim zatrjuje finančno ministrstvo, da jih imamo po sedanjem budžetu nič več kot 149.833, če računamo vse uradnike, dnevnikače, služitelje, orožnike in financarje. Po novem budžetu je predvidenih 120.000 državnih uslužbencev ali 29.833 manj, kot jih je doslej.

— **Poziv vsem onim, ki so uživale milostne podpore.** Slovenski del uprave Narodnega ženskega Saveza namerava podvzeti akcijo, da bi one osirotele uradniške hčere zopet prejemale milostno podporo, ki so jo uživale do leta 1922. Zato vse te pozivljamo, da pošljejo točne podatke (ime, rojstne podatke, stanovanje, kako dolgo so uživale podporo, prepis zadnjega odloka, s katerim jim je bila podpora dovoljena) na naslov: gospa Minka Govekarjeva, Ljubljana, Rimska cesta št. 20/II. Prosim, da prilepite pošljeno vse le pismenim potom do 30. novembra 1926. — Slovenski del uprave Narodnega ženskega Saveza.

— **Nove zgradbe v Zagrebu.** Od leta 1919 je bilo zgrajenih v Zagrebu 1330 novih hiš s 3994 stanovanji. Na periferiji mesta je bilo zgrajenih 500 malih hiš brez dovoljenja gradbene oblasti. Skupno je bilo v Zagrebu zgrajenih 1850 hiš s 5000 stanovanji in 10.000 sobami.

— **V ministrstvu za socialno politiko** je izdalan nov ukaz o napredovanju uradnikov tega resorata, ki imajo na podlagi svojih službenih let pravico do napredovanja. Z istim ukazom je tudi večje število uradnikov upokojenih.

— **Inspekcija sanitetnih ustanov v Sloveniji.** Pomočnik ministra za narodno zdravje dr. Dušan Ivetič inspicira te dni sanitetne ustanove v Sloveniji.

— **Znižana vožnja za študente.** Prometni minister je dovolil, da se izdajajo študentom legitimacije, na podlagi katerih dobe lahko dvakrat na leto polovično vožnjo tour in retour po državnih železnicah. Odredba velja glede vseh dijakov na naših univerzah, brez razlike, če so naši ali tuji državljani.

— **Znižana vožnja za udeležence poljedelske razstave v Beogradu.** Prometni minister je dovolil udeležencem poljedelske razstave, ki jo priredi »Srpsko poljoprivredno društvo« na 13. in 14. novembra v Beogradu, polovično vožnjo po državnih železnicah. Znižanje vožnje velja od 7. do 17. novembra.

— **Krajevne carinske kontrole.** Glavna kontrola je odredila, da se ukinejo krajevne kontrole pri centralni carinski blagajni v Mariboru in carinarnici v Subotici. Njihov delokrog prevzamejo krajevne kontrole pri centralni carinski blagajni v Ljubljani in centralni carinski blagajni v Novem Sadu. Razven tega se vzpostavijo nove krajevne kontrole pri centralnih carinskih blagajnah v Dubrovniku in Skoplju. Nove kontrole prične uradovati dne 1. decembra.

— **Transport bolnih železniških uslužbencev.** Prometni ministrstvo je odredilo, da se omeji prevoz obolelih železniških uslužbencev in njihovih rodbinskih članov na osebne vlake. Izvzeti so slučaj, v katerih je potrebna nujna pomoč.

— **Stenjevčani so se odločili, da prestopijo v starokatoliško vero.** Kot smo že poročali, je bil imenovan na mesto pokojnega župnika v Stenjevcih (pri Zagrebu) župnik Mokrovič, dočim želi prebivalstvo, da bi bil imenovan za župnika tamkaj priljubljeni kaplan Gršković. Kljub temu, da je prebivalstvo instalacijo Mokroviča prepredilo ter poslalo k nadškofu dr. Baueru več deputacij, ki so zahtevale, da se imenuje za župnika Gršković, je vztrajal nadškof dr. Bauer na imenovanju Mokroviča. Vsled tega se je odločil večji del prebivalstva (8000 oseb) župnije Stenjevca, da prestopi v starokatoliško cerkev.

— **Proslava 40-letnice kmetijske šole na Grmu** se vsled slabo izražene želje preloži na nedeljo, dne 21. t. m. Spored proslave bo: Ob 8. uri zjutraj šolska masa ob 9.10 sprejem gostov na novomeškem kolodvoru, ob 9.30 položitev venca na grob prvega ravnatelja šole g. R. Dolenca na novomeškem pokopališču, ob 10. uri glavni govor na zavo-

du, ob 11. do 13. ogled zavoda in njegovega gospodarstva ob 13. uri skupni obed na zavodu. — Ravnateljstvo.

— **Iz šolske službe.** Za učitelje oziroma učiteljice so imenovani: Josipina Prešern v Trzinu na Gorenjskem, Angela Zajc v Cepeljah, Jozefa Čone pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah, Silvo Perlav v Grosupljem, Erika Pavletič na Sinjem vrhu, Angela Trček v Kalobju, Vanda Brinar v Smarju, Marija Lovrenčič pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji, Marija Pustotnik v Celju (na dekliški osnovni šoli), Avgusta Pucelj v Loki pri St. Jurju, Marija Sušteršič v Crensovcih, Marija Benko v Bodoncih, Ivana Jesih v Vučji vasi, Marija Zmave v Kuzdoblani in Ana Grčar v Ribnici na Pohorju, za kontraktualne učitelje, oziroma učiteljice: Albert Čok in Klara Čok v Zagorju pri Kozjem, Milan Jereb v Vinici, Boris Možina v Mokronogu, Dora Martelanc v Viršanju in Viktor Čermelj v Prevorju.

— **Ljubljanska borza.** Gospod Pavel Cvenkel je z dnem 6. novembra 1926 odložil mesto pooblaščenega borznega senzala pri Ljubljanski borzi za blago in vrednote.

— **Svečana promocija djakovskega škola Aksamovića.** V soboto je bil promoviran na zagrebški univerzi djakovski škof Aksamović za doktorja teologije honoris causa. Rektor zagrebške univerze dr. Müller je podarjal pri tej priliki v svojem govoru za sluge škola Aksamovića kot naslednika Strošmayera. Svečanosti so prisostvovali med drugim zagrebški nadškof dr. Bauer, beograjski nadškof Rodić in Don Bulić.

— **Prva srbska zdravnica umrla.** V Beogradu je umrla prva srbska zdravnica dr. Draga Milošević-Jocić, soproga ministra in upravnika državnih monopolov Raše Miloševića. Pokojnica je tašča dr. Ninčevića, Branka Lazarevića in Božidara Vlajića. Gospa Milošević je ustanoviteljica »Materinskega združenja«.

— **Mere zoper inozemske novinarje v Italiji.** Iz Rima poročajo: Odslej je prepovedano vsem inozemskim časopisnim poročevalcem vstop v brzojavni urad predsedništva vlade.

Moško in damsko KONFEKCIJO

dobite najfinejše in najcenejše pri
Gričar & Mejač
Selenburgova ulica štev. 3

— **Velik požar v Rigoneih.** V noči od petka na soboto je izbruhnil v vasi Rigonei pri Dobovi požar, ki je uničil šestim posestnikom takorekó vse imetje. 28letna posestnikova žena Marija Cirnski je hotela rešiti iz goreče hiše svojega moža, kar bi se dalo še rešiti. Nenadoma pa se je zrušila streha, predrla strop in ruševine so jo pokopale. Sicer so jo potegnili takoj izpod ruševin, toda bila je tako težko poškodovana, da je naslednji dan umrla.

— **Samomor uglednega advokata v Bečkeroku.** Te dni se je ustrčil v Bečkeroku tamkajšnji ugledni advokat in podpredsednik madjarske stranke dr. Lajoš Beg. Vzrok samomora: neozdravljiva bolezen.

— **Očeta ubil in ga zakopal v gnoj.** Premožni težak Todor Mudžić v Sanskem mostu je živel v zadnjem času s svojim sinom Milanom radi delitve posestva v sporu. Te dni je prišlo med očetom in sinom do srditega prepira, tekmo katerega je zagrabil sin sekiro ter udaril z njo očeta po glavi in ga na mestu ubil. Da bi svoj zločin zakril, je nesel truplo na gnojišče ter ga zakopal. Naslednji dan je prišlo v hišo par sosedov, ki so hoteli s Todorom Mudžićem govoriti. Ker ga niso našli, so prijaviteli zadevo orožnikom, ki so jeli poizvedovati. Morilec je sprva tajil, pozneje je pa svoj zločin priznal.

— **Umor iz masčevanja.** V selu Suseku nedaleč od Sida je umoril te dni seljak Stevo Zivanović seljaka Spasoja Popedića. Pričakal ga je v zasedi v mraku ter ga ustrelil, zaradi večje sigurnosti, mu je pa razbil s sekiro lobanjo. Da bi simuliral silobran, je podtaknil ubitemu revolver ter ovidil stvar sam obla. Pri obdukciji so našli v telesu ubitega kroglo in tako je prišla stvar na dan. Morilec je izvršil svoj zločin iz osvete, ker ga je udaril umorjeni par dni prej v gostilni s pivsko steklenico po glavi.

— **Ubil sestro in težko ranil svojo mater.** ker mu nista dali denarja. V Carbonaru v taliji se je doigrala pred kratkim krvava rodbinska tragedija. Kmet Filip Ciania je ubil z revolverskim strelom svojo sestro Domoniko, nato pa težko obstrlel svojo mater. Zahteval je od nje denar, ker mu ga nista hoteli dati, je kratkoma z njima obračunal.

— **Napad na Orjunaše.** V vasi Okrug na Čijovu so napadli te dni federalisti Orjunaše. Okrog 20 ljudi je navalilo na hiše Orjunašev ter so jih izživali, da naj pridejo iz svojih stanovanj ter da se pomerijo z njimi. Ker se Orjunaši niso hoteli pokazati so pobili napadalec okna ter bombardirali hiše s kamni. Naslednji dan je prišla orožniška patrulja ter aretirala vseh 20 napadalcev. Zadevno preiskavo vodi sodnija v Trogiru.

— **Tašča umorila svojo snaho.** Te dni se je zagovarjala pred porotniki v Donaiu 60-letna notarjeva vdova Lefebvre radi umora soproge svojega sina. Stara ženska je ustrelila svojo žrtev med vožnjo v avtomobilu vpricho svojega sina. Zaslišana je lagala, da gre za atentat ali pa za samomor, končno pa je pod pezo dokazov omagala ter priznala. Madame Lefebvre je bila znana kot pobožna, skopa in oblastna

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek

okusen i cenen.

Dobiva se v vseh

dobro asortiranih

kolonijalnih trgovinah.

ženska. Svojo snaho je sovražila že od začetka, ker ji ni privoščila ljubezni svojega sina. Sin je živel sicer s svojo soprogo v srečnem zakonu, kljub temu pa se v prvem hipu po strelu ni brigal toliko za ženo, kot za njene dragocenosti in denar, ki ga je imela pri sebi. Obtožba je smatrala, da je iskati neposreden vzrok zločina v dejstvu, da je imela mlada žena v kratkem poroditi, kar pa staruhi ni bilo všeč. Madame Lefebvre je bila obsojena na smrt. Eksekvirana bo na javnem trgu.

— **Areacija belgijskega trgovca v Beogradu.** Te dni je bil aretiran v hotelu »Balkan« v Beogradu belgijski trgovec Kaiman. Kaiman je prispel dne 1. novembra v Beograd ter se nastanil v hotelu »Balkan«. Na policiji je izjavil, da se je pripeljal v Beograd v trgovskih zadevah. Zakaj je bil sedaj aretiran, ni znano, ker policija tozadevno noče dati nobenih pojasnil.

— **Dva otroka umrla vsled nesnažnosti.** V Chalons-sur-Marne sta umrli 29-mesečna Mauricette Regnaud in njena 11-mesečna sestra Jeanne vsled velike nesnažnosti in slabe hrane. Stariši otrok že več mesecev niso očistili, za hrano so jima pa dajali samo slano vodo in kruh.

— **Bombni atentat v cerkvi San Franciscu.** Tik pred začetkom službe božje v cerkvi sv. Petra in Pavla v San Franciscu v Kaliforniji je eksplodirala pred vratmi bomba ki je raznesla težka cerkvena vrata. Človeških žrtev ni bilo. Ker je to že tretji atentat, ki se je dogdil v kratkem razdobju v tej cerkvi, domnevajo, da vrše te nasilnosti neki protikatoliški fanatiki.

— **Pa naj še kdo trdi, da je draginja!** Po presenetljivo nizkih cenah razpisuje TEXTILBAZAR, Ljubljana, Krekov trg 10 tudi letos reklamno prodajo za 14 dni. Za mal denar se more vsakdo obleči od nog do glave. Opozorjamo čitatelje na tozadevni inserat.

Zimske suknje

in druga oblačila nudí v največji izbiri in najceneje tvrdka

J. MAČEK
LJUBLJANA
Aleksandrova c. št. 12

Ljubljana.

1. — **Francosko predavanje.** Danes, dne 8. novembra, ob 18. uri bo predaval v veliki dvorani ljubljanske univerze g. Georges Blondel, profesor polit. ekonomije v Parizu (na visoki šoli političnih ved in na Ecole des Hautes Etudes o temi »Rekonstrukcija Evrope«. G. Blondel je eden najodličnejših slavofilov Francije. Bavi se specijelno z onimi političnimi in ekonomskimi vprašanji, ki se tičejo osrednje in vzhodne Evrope. Opozorjamo občinstvo, naj ne zamudi te prilike, ko bo govoril odlični učenjak o tako zanimivem predmetu.

— **Odbor Francoskega instituta.**

1. — **Ženski mestni odbor Jadranske Straže** proslavi narodni praznik dne 1. decembra s tem, da priredi v dramskem gledališču ob 3. uri popoldne otroško predstavo. »Cvetna bajka« z godbo, pri kateri nastopi okoli 50 otrok. Predstavo pripravlja in aranžira članica odbora gdč. učiteljica Grošljeva, s pomočjo g. režiserja Lipaha. — Ljubitelje otroških predstav opozorjamo že sedaj na to prireditve.

— **»Prvi Vseslovanski ples«** priredi dne 19. februarja 1927 ženski mestni odbor Jadranske Straže v Ljubljani v veliki dvorani hotela Union. Ples se vrši v slovanskih narodnih nošah. — Obračamo se s tem na vsa druga društva naj se na to ozirajo in naj opuste slične prireditve. Ozira naj se tudi na dan 19. februarja. — Mestni ženski odbor Jadranske Straže.

— **Spored klavirskega koncerta,** ki ga priredi v ponedeljek, dne 8. novembra ob 20. v Filharmonični dvorani pianist prof. Anton Trošt. 1. Rameau: Sarabande, Rigaudon, Tambourin. Vse tri skladbe je prosto priredil za koncert L. Godowsky. 2. Beethoven: Sonata op. 109. 3. Marx: preludij, Debussy: Ples snežink in Umetalni ogenj, Albeniz: Iz španske suite: Castilla. 4. Chopin: Balada op. 47, Chopin-Liszt: Poljske pesmi — Moje radosti, Devojkina želja, Hulanka. 5. Liszt:

IX. ogrska razsodija »Peštanski karneval«. Predprodaja za ta koncert v Matični knjigarici, cene običajne koncertne.

1. — **Protiitalijanske demonstracije v Ljubljani.** V soboto zvečer je prišlo na Aleksandrovo cesti radi fašističnega divjanja na Primorskem do protestnih manifestacij, ki so potekle brez incidenta. Policija je postopala taktno. Aretiran ni bil nihče.

Obleke lastnega izdelka

Vam nudí najceneje

JOS. ROJINA, Ljubljana
Aleksandrova c. 3.

LOJZE DE REGGI PONESRECIL.

Naše turistične kroge je zopet doletela tragična izguba enega najboljših in najsipatičnejših pripadnikov. Marljivi in izredno spretni mladi turist Lojze De Reggi se je včeraj smrtno ponesrečil pri plezanju turi na Turenc, nad 50 m visoko skalo pri Vikerčah za Šmarno goro.

O nesreči, ki bo žalostno odjeknila povsod v naši javnosti, nam poroča očividec tragičnega dogodka sledeče:

Včeraj popoldne se je podala skupina mladit turistov na plezalne vaje na takozvani Turenc, ki je na nekaterih mestih zelo nevarna za plezanje. Lojze De Reggi, ki je preplezal že marsikatero nevarno steno v triglavskem pogorju, je plezal okrog 5. popoldne na vrh Turenca. Pri vrhu se mu je odlomila večja skala, ki jo je držal v rokah, nakar je De Reggi strmoglavil z odlomljeno skalo vred v 50 m globok prepad, kjer je obležal na mestu mrtve.

Njegovi tovariši in drugi turisti so o tragičnem dogodku takoj obvestili orožniško postajo, ki je ukrenila vse potrebno, da so pokojnikovo truplo prepeljali v Ljubljano.

Pretresljivo je bilo, ko so se okrog ponesrečenega zbrali njegovi tovariši in glasno opravili svojo molitev za pokojnika. Še bolj pretresljivo pa je bilo, ko se je začela v temi žalostinka »Vigred se povrne«, ki so mu jo zapeli tovariši v slovo.

Pokojni Lojze De Reggi je bil ena najbolj simpatičnih pojav na ljubljanskih akademskih tleh. Študiral je prirodoslovje že drugo leto in se je z vsem srecem okrenil proučevanju tajnosti narave, ki jo je tako zelo ljubil. V občevarstvu s svojimi tovariši je bil priprost, odkritosrčen in plemenit. Kdor ga je poznal, ga je moral vzljubiti. Njegova ljubezen do planin in diogenska skromnost mu je zadoščala za vse, kar more nuditi svet mlademu človeku. Pripadal je po mišljenju skupini Bloka levih, ki zgubi z njim enega svojih najzanesljivejših in najboljših pristavev.

De Reggi je bil star 20 let in je študiral preje na gimnaziji v Ljubljani. Slovel je za specialista v plezalnih turah in je de ironija usode hotela, da se je ponesrečil pri turi na Turenc, ki ga je smatral za svojo redni vsakonedeljski oddih.

Prizadeti rodbini naše sožalje!

ČARUGA II. V OKOLICI IVANIČ-GRADA.

V petek zvečer se je pripetil v selu Novoselcu Križ pri Ivaničgradu razbojniški napad kakršnega ne pomnijo v tamkajšnji okolici in ki spominja na čine Jove Čaruge.

V Novoselcu ima Hrvatska eskomptna banka parno žago. Nedaleč od postaje stoji hišica, v kateri stanujejo upravitelj in ostali uslužbenci žage. V petek zvečer okrog pol 7. se je pojavilo pred hišo pet z revolverji oboroženih ljudi, ki so imeli na obrazih krinke. Lopovi so poklicali iz hišice najpreje kuharico Ivko Sokolič. Pozvali so jo, da jih pelje v sobo upravitelja. Prestrašena kuharica pelje v sobo upravitelja. Razbojnik se prišli z se je povelju odzvala. Razbojnik se upravljal revolverji v rokah v sobi, v kateri so upravitelj Jezić, odpremnik Tomo Stefančič in manjnik Matija Svetličič ravno večerjali. Jezić, pulant Matija Svetličič je mislil v prvem hipu, da opazivši te ljudi, je mislil od razbojnikov se mu gre za šalo, kajti eden od razbojnikov se mu je zdel po glasu in obeh podobah n. j. njegovemu znanu, železniškemu uradniku. Toda zmotil se je. Razbojnik so zahtevali od njega, da jim izroči ves v blagajni se nahajajoč denar. Jezić, ki je jako močan človek, je planil kvišku ter se vrgel na enega od razbojnikov. Medtem je potegnil eden od razbojnikov revolver ter ustrelil Jezića v levo oko. Jezić se je zgrudil onesveščen. Tedaj so

navalili razbojniki na Stefančiča in Svetličića. V sobi je nastala ljuta borba in streljanje. Pri tem je bil Tomo Stefančič, ustreljen v glavo, ubit. Svetličić je bil ranjen ter je simuliral, da je mrtev. Tudi kuharica Iva Sokolić se je zgrudila, ustreljena v hrbet.

Nato so jeli razbojniki ropati. Jezicu so vzeli zlato uro z verigo, nakar so izpraznili blagajno, v kateri se je nahajalo 10.000 dinarjev, ter izginili v temno noč.

Ves dogodek je trajal okrog pol ure. V vasi so čuli streljanje in nastala je velika panika, nikdo pa se ne upal približati hiši, v kateri se je vršila krvava drama. Tudi žandarmerija je odpovedala. Na žandarmerijski stanici sta se nahajala samo dva orožnika, dočim so bili ostali na patrulji. Ko so razbojniki odšli, so dobili kmetje korajžo ter prišli pod vodstvom nekoga železniškega uradnika na lice mesta, naložili ranjenca na voz ter jih odpeljali v Zagreb.

Med tamošnjim prebivalstvom je zbudil zločin veliko razburjenje, to pa tem bolj, ker ta slučaj ni osamljen. Pred par dnevi so udrili trije maskirani razbojniki v hišo nekoga seljaka ter ubili njega in njegovo ženo.

Gospodarstvo.

NOVA KREDITNA POLITIKA NARODNE BANKE.

Kakor posnemamo iz novinskih glasov, je došel viceguverner Narodne banke v Zagreb, da se posvetuje s pridobitnimi krogi trgovine in bankarskim svetom glede bodoče kreditne politike Narodne banke.

Kakor znano, so se prečasniki pridobitni krogi pritoževali, in to upravičeno pritoževali, da se Narodna banka v svojem poslovanju pretežno ozira na potrebe Beograda, vse drugo pa zanemarija. Posebno se je naglašalo, da favorizira beograjski trg z dolgoročnimi posojili, kar pa strogo vzeto niti ne spada v delokrog privilegiranega novčanega zavoda.

Zavod za izdavanje bankovcev ima nalogo, da ureja pravičen obtoč denarnih sredstev. On tvori rezervar, kamor se stekajo proste denarne zaloge, ki se od tam zopet po potrebi razstakajo.

Privilegirano stališče nalaga banki dolžnost, da se briga za potrebe splošnega gospodarstva in splošne prosperitete, med tem ko imajo drugovrstne banke v vidu le specialne interese te ali one panoge privatnega gospodarstva.

Prva velika naloga privilegiranega novčanega zavoda je zbiranje likvidnih denarnih sredstev v žiroprometu in ob enem s tem olajševanje plačilnih izravnav.

Druga še važnejša naloga pa je, da z diskontno politiko urejuje obrestno mero v cellem svojem območju. Seveda je to jako važna za normalne razmere in stabilno valuto.

Ker pa se gospodarstvo izza povojnih razmer bolj in bolj normalizira in se mora stabiliziranje naše valute prej ali slej utrditi na zlati valuti, je neizogibna potreba da Narodna banka uredi svojo kreditno politiko tako, da ne pride v zadrego, ko bo treba zlato valuto varovati pred vsako perturbacijo.

Pred vsem mora Narodna banka gledati na to, da so njene naložbe ne samo sigurne, temveč tudi likvidne, tako da jih more vedno v najkrajšem času mobilizirati in realizirati.

Temu principu pa ne odgovarjajo dolgoročni krediti, temveč le kratkoročni in ta princip zahteva, da Narodna banka forsira posle v eskomptu odnosno reeskomptu menic z maksimalno trimesečno skadenco.

S previdno uporabo primerne obrestne mere pri eskomptu menic bo dosegla Narodna banka za denarno gospodarstvo tako potrebno kontrolo nad meničnim in kreditnim obratom in obenem regulirala obrestno mero v denarnem gospodarstvu cele države.

Doslej je Narodna banka posel meničnega eskompta zanemarjala; vzporedno z njo pa tudi druge banke, ker niso imele prilike, da bi po potrebi menice pri Narodni banki reeskomptirale. Z najavljenom reformo v poslovanju Narodne banke pričakujemo obenem povenitev kredita v obče, kar bo na vse narodno gospodarstvo blagodejno vplivalo.

Službene pogodbe in zavarovalna obveznost po zakonu o zavarovanju delavcev.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je ugotovil, da nekateri delodajalci, posebno oni, pri katerih so delavci zaposleni krajši čas, kakor n. pr. pri sekanju lesa v gozdovih, nakladanju lesa itd., skle-

pajo s svojimi uslužbenci pogodbe, v katerih delavci pristajajo na to, da se jih ne zavaruje in da se s tem odpovedujejo vsem zakonitim dajatvam po zakonu o zavarovanju delavcev (ZZD). Drugi delodajalci pa sklepejo z nameščenci pogodbe v tem smislu, da se zavežejo nuditi nameščencem v slučaju obolenja nezmanjšano plačo za dobo najmanj 6 mesecev ter iz teh razlogov svoje nameščence ne prijavijo v zavarovanje. Ker predvideva § 7. zakona o zavarovanju delavcev zavarovalno neobveznost le za državne in javne nameščence, katerim nudi tekoni boleznijo vse prejemke državnega, občinske ali kak druge oblasti, se delodajalci z enakimi pogodbami ne oprostijo od zavarovalne dolžnosti po § 10. ZKD. Tudi jih vključijo taki pogodbi zadenejo vse kazenske in regresne posledice po zakonu o zavarovanju delavcev. Vse pogodbe med delodajalci in delojemalci, glasom katerih se hoče delodajalec odtegniti zavarovalni dolžnosti, svojih nameščencev tudi z njih pristankom — so po § 39. ZZD nezakonite in zadene delodajalca, ki sklene tako pogodbo kazen po § 197 ZZD do 5000 dinarjev. Na drugi strani pa trpijo največjo škodo oboleli oziroma ponesrečeni delavci takih podjetij, ker se morajo zdraviti na lastne stroške. Kadar se pa taki delavci prijavijo za dajavle pri okrožnem uradu, jih jim okrožni urad tudi v najhujših slučajih ne more takoj priznati, ampak mora predvsem uvesti potrebne poizvedbe glede pravega dejanskega stanja, višine zaslužka itd.

Praksa je pokazala, da sklenitve takih pogodb ne ostanejo dolgo tajne, ker urad prej ali slej zve zanje, bodisi potom opuščenih delavcev, ali ob priliki nezgod, obolenj ali obratnih revizij. V interesu delodajalcev je tedaj, da se z nezakonitimi pogodbami ne izogibajo dolžnostim, ki jih jim nalaga zakon o zavarovanju delavcev.

Sport.

Svedska — dežela distančnih tekačev. L. 1926 je imela Svedska 32 tekačev, ki so pretekli 5000 m v manj kakor 16 min. Wide je bil seveda najhitrejši med njimi z 14:55.3, izborni pa so tudi uspehi Oehrna s 15:05.1, Eklöfa s 15:36. Progo 3000 m je absolviralo

11 tekačev v manj ko 9 min., med njimi Wide v 8:20.8, Eklöf v 8:38.9 in Sjögren v 8:49, dočim je 13 atletov preteklo 10.000 m v manj ko 33:27, med njimi Stenfeldt v 31:27.9 in 6 drugih v manj ko 33 min. Nobena druga dežela, tudi Finska ne, se ne more ponasati s tako velikim številom distančnih tekačev.

Maratonski tek v Košicah. Pred 10.000 gledalci se je vršil v Košicah maratonski tek, ki se ga je vdeležilo 46 tekmovalcev. Zmagal je Hempel (Charlottenburg) v 2:57:52, drugi je bil Maly (Slavia — Praga) v 3:04, tretji Kiraly (Budapešta) v 3:04:57, četrti Teresmek (Košice) v 3:10:58, peti Voisk (Grade) v 3:14:28.

V dirki skozi Lombardijo, ki se je vršila na 255 km dolgi progi s startom in ciljem v Milanu, je zmagal po težki borbi italijanskih matadorjev mladi Binda, ki si je s to zmago pridobil mojstrstvo. Vzlic skrajno slabim cestam je dosegel Binda povprečno hitrost 26 kilometrov na uro. Zmagal je v 9:52:32 pred Negrinijem, ki je prišel na cilj šele v 10:22:14 za dve dolžini kolesa pred Valazo, ki je bil tretji. Botechia je bil četrti v 10:24:51.

Seznam bokserskih svetovnih mojstrov, ki ga je ravnokar priobčil ameriški National Boxing Board, vsebuje sledeča imena: težka teža: Gene Tunney, lahka težka teža: Jack Delaney, srednja teža: Tiger Flowers, welterteža: Peter Lacko, lahka teža: Sammy Mandell, peresna teža: odprto, bantamteža: Bud Talor, mušja teža: Fidel la Barba.

To in ono.

TRIJE ŠTADIJI PUBERTETE.

Nemški živčni zdravnik in psihijater, docent dr. Herman Hoffmann v Tübingenu se peča s fenomeni, s katerimi so se bavili doslej bolj pesniki kot znanstveniki, z duševnimi pojavi pubertete. Profesor dr. Biedl v Pragi razlikuje tri štadije pubertete: prvič pubescenco, ki jo karakterizira rapidna rast in znatno stopnjevanje presnavljanja; drugič adolescenco; tretjič štadij pubertete, maturitete.

Telesno dozorevanje se prične približno v 13. in 14. letu ter se konča v 18. Razven znanih telesnih pojavov se izpremeni znatno vsa mimika. Dečki dobe trše poteze in moški glas. Nežni obraz deklice pa otroških potez

ne izgubi, temveč dobi celo nove. Sredstva za mimično izražanje se razvijajo pri ženskem spolu v smislu pofinjenja in diferenciranja. Gibi izgube otroško gracijo ter postanejo okorni, neharmonični in nerodni.

Začetkom pubertete prevladajo navadno neveseli pojavi, nemir, duševno nerazpoložene, ki se pojavlja navadno v kljubovalnosti, divjosti in nagonu k prepovedanim stvarim, v hrupnem nastopanju, v tem, da se skuša deček producirati ter uveljaviti in da postane gizdav. Človek v tej starosti se rad navdušuje, toda pogosto potegne voljo ta ali oni nagon za seboj in deček jame odklanjati in zanikati vse tradicije. Telesna seksualnost spremlja fantastičnost in idealiziranje, ki lahko privede do najbolj bridkih razočaranj. Mlademu človeku v teh letih notranje razvanosti se zdi, da ga odrasli ne razumejo. Čuti potrebo po boju in po uveljavljanju svoje lastne osebe (rad bi ugajal, renomira in uživa pri pripovedovanju lastnih doživljanj), drugič pa se zopet sramuje, je plač, obenem se vzbudi v mladem človeku zavest lastne osebnosti, mladi človek jame premišljevali o samem sebi in se analizirati. Često postane fantastičen sanjač. Trezni tip mladih ljudi se razvija mirno. Tip prešernega, močnega in avanturistično navdahnjenega je zdrav in se odlikuje po zdravem veselju do življenja. Intelektualni tip se briga skoraj samo za duševne stvari. Tako bi nastalo lahko še več tipov. Razvijajoča se fantazija se peča posebno z ljubezenskimi stvarmi. Človek v teh letih ima prav posebno veselje za flirtovanje. Pri deklicah opazamo često koketnost in stremeljenje za tem, da bi deklica ugajala. Dekliške sramežljivosti in rezerviranosti ji dostikrat primanjkuje, dalje opazujemo pri mladih ljudeh v teh letih sentimentalneže, entuziaste in sanjače. Intelektualni in problematiki so navadno moškega spola. Dovzetni, uživanja željni, sentimentalni in romantični sanjači se najdejo pri obeh spolih. Poseben tip ženskega razvoja je, kot znano materinski tip.

Nedvomno bi storili stariši, pedagogi in hišni zdravniki velekorisno delo, če bi se brigali za mladoletne bolj kot doslej.

Modno pismo.

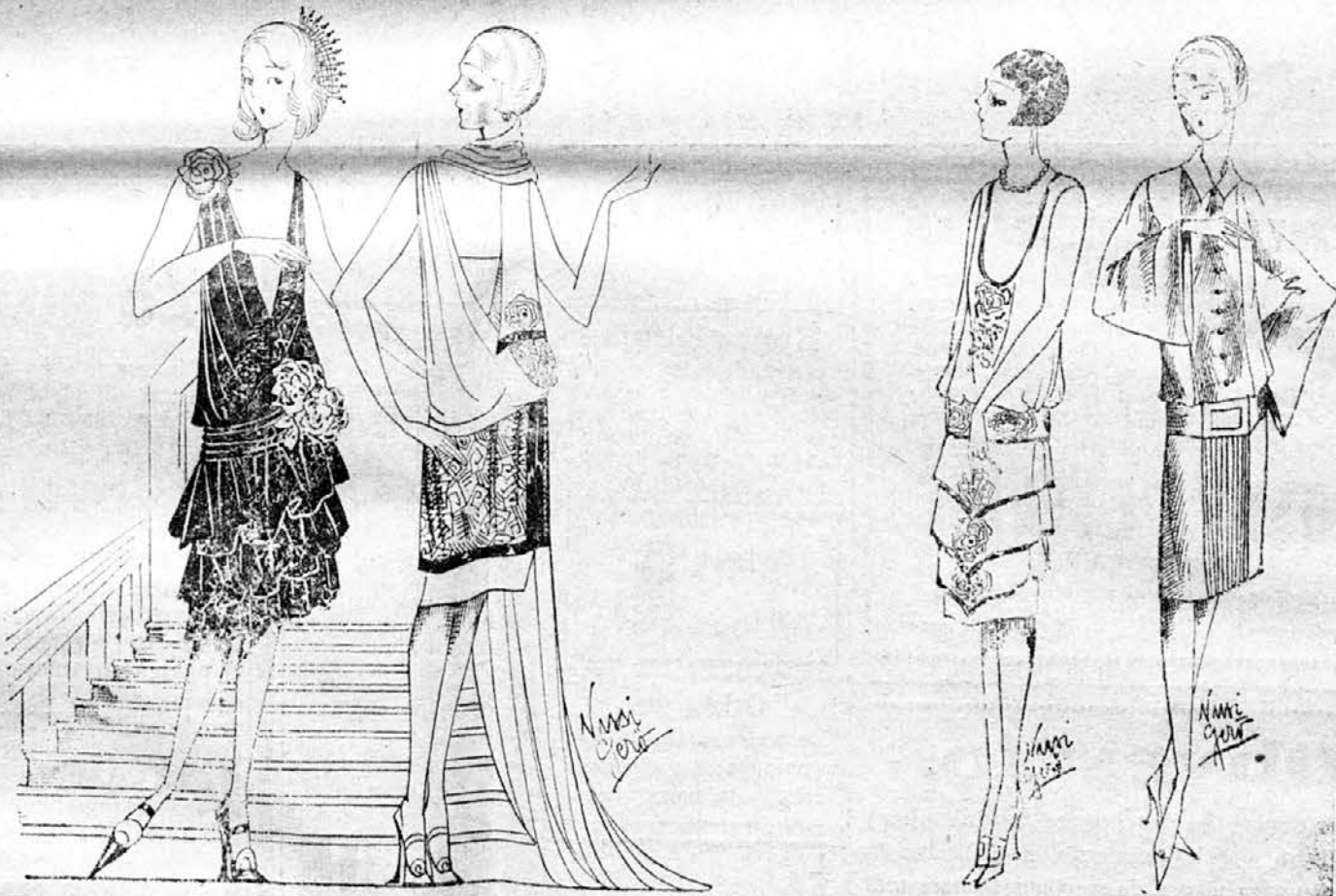
Današnja moda stoji v znamenju baržuna in svile.

Elegantna dama ima samo svileno perilo. Tiplarica in prodajalka, ki se naslajata v kinu lačni na krasotah mode, kopirata sijaj

kakor pač moreta. Zato pa nosita perilo iz umetne svile. Sicer pa niso stvari iz umetne svile pravzaprav niti neapraktične. Umetna svila prenaša vodo in mlo prav dobro.

Seveda: Kaj bi moglo doseči neizmerno finost crepa de Chine — ? Toda tudi iluzija napravi človeka srečnega

in zato je eksistenca umetne svile upravičena. Nikdar niso bila ženska telesa bohotneje in razsipneje zavita v svilo kot topot! Že marsikatera epoha je zakrivala z baržunom in svilo svoje tajne grehe, zato pa baržun in svila nista nič manj krasna in nič manj zaželjena.

Rudyard Kipling:

Knjiga o džungli.

Ne bodo se ganili, dokler ne napoči dan, je dejal Bagheera mirno. In sedaj?

Vse je kazalo, kakor da bi tišina popoldanskega spanja objela celo vas; ko pa sta prijatelja prisluškovala, sta slišala, kako so vaščani vlačili težke žetne skrinje po tleh in jih prislanjali ob vrata. Bagheera je imel do dobrega prav, ko je dejal, da se vas ne bo ganila do dneva. Mowgli je mirno sedel in mislil in obraz se mu je vedno bolj pomračeval.

Kaj sem naredil? je naposled vprašal Bagheera laskaje.

Nič slabega, ampak veliko dobrega. Čuvaj jih sedaj do dne. Grem spat. Mowgli je odhitel v džunglo, legel na neko skalo in spal ves dan in v drugo noč.

Ko se je zbudil, je bil Bagheera pri njem, pred njim pa je ležal pred kratkim ubit jelen. Bagheera je zvedavo opazoval Mowglija, ki se je z nožem lotil dela, jedel in pil in se obrnil na drugo stran.

Moč in tvoja ženska sta varno dospela do Kauhiware, je povedal Bagheera. Tvoja mati je poslala vest po Chilui. V noči, ko sta bila osvobodena, sta pred polnočjo dobila konja in sta prav hitro potovala. Ali ni to dobro?

86

»Dobro je, je odvrnil Mowgli.

»In tvoje človeško krdelo v vasi se ni ganilo, dokler ni stalo solnce visoko na nebu. Nato so jedli in se urno zopet poskrili po hišah.

»Ali so te mogoče slučajno videli?

»Morebiti so me. Ob zori sem se pred vrati valjal po prahu in sem tudi malo pel sam zase. Sedaj, Mali brat, pa ni nobenega posla več. Pojdi z menoj in Baloojem na lov. Nove panje ima, ki bi ti jih rad pokazal, in te tudi vsi želimo zopet nazaj kot prejšnje čase. Odloži tisti pogled, ki celo mene v strah pripravlja. Moča in žene ne bodo dali v rdeče cvetlice in v džungli gre vse dobro. Ali ni res? Pozabimo na človeško krdelo.

»Čez malo časa — pozabljeni bodo. Kje pa se Hathii nocoj pase?

»Kjer se mu zljubi. Kdo more dajati odgovor za tega molččega? Pa zakaj? Kaj more Hathii storiti, kar mi ne moremo?

»Naroči njemu in njegovim trem sinom, naj pridejo semkaj k meni.

»Ej, veš, v resnici, Mali brat — reči Hathiju kar takole, »pridi in pojdi«, pa ne gre. Pomni, da je gospodar džungle in te je naučil eno džungelsko geslo, predno ti je človeško krdelo izpremenilo glavo.

»To je vseeno. Sedaj znam jaz eno gesto zanj. Naroči mu, naj pride k Mowgliju, žabi, in ako ne bi izprva

slišal, mu naroči, naj pride zaradi opustošenja polja v Bhurtporu.

»Opustošenja polja v Bhurtporu, je ponavljal BaGheera dvakrat, trikrat, da si dobro zapomni. »Grem. V najhujšem slučaju se Hathii samo razjezi; ampak jaz bi dal lov celega meseca za to, da bi slišal geslo, ki prisili molččega velikana.

Odšel je in pustil Mowglija, ki je razburjeno zabadal nož v zemljo. Mowgli dotle še ni bil videl človeške krvi v cellem svojem življenju in je — kar je bilo zanj še vse več — vonjal Messuino kri na vezeh, s katerimi so jo bili zvezali. In Messua je bila dobra z njim in on je ljubil Messua, kolikor je on sploh vedel o ljubezni, tako popolnoma, kakor je sovražil ostalo človeštvo. Pa dasi je v dno srca mrzil ljudi, njihovo govorjenje, njihovo okrutnost in strahopetnost, ga vseeno nobena stvar, ki jo je džungla mogla nuditi, ni mogla pripraviti do tega, da bi sam vzel človeku življenje in da bi zopet imel na nozdrvih tisti strašni vonj krvi. Njegov načrt je bil enostavnejši, a vse bolj dovršen, in smejal se je sam pri sebi, ko se je zmisli, da ga je ravno ena zgodba, ki jih je Buldeo pravil zvečer pod drevesom, navdahnula s to mislijo.

V resnici je tisto bilo geslo, mu je Bagheera pošepnil v uho. »Pasli so se ob reki in so ubogali kot bi bili bivoli. Glej, že prihajajo!«

(Dalje. prih.)

Kako si vzdržava dama

svojo mladostno svežost?

Zelja vsake dame je, si ohraniti svojo mladostno svežost do starosti. To dosega Američanka in Francozinja s kulturo telesa in s prikladnim oblačenjem, posebno pa z obutvijo.

Ona je spoznala, da je dobro negovana noga temeljni pogoj za dobrobit.

Na ulici - v zimi - usnjeni čevlji, doma, v uradu ali pri delu čevlji iz blaga - to je njeno geslo.

Dame, nosite doma ali pri svojem poslu čevlje iz žameta ali lastinga. Čevlji iz tkanine zrači nogo, jo vzdržuje suho in toplo, je gibek in udoben, preprečuje utrujenost, olajšuje delo.

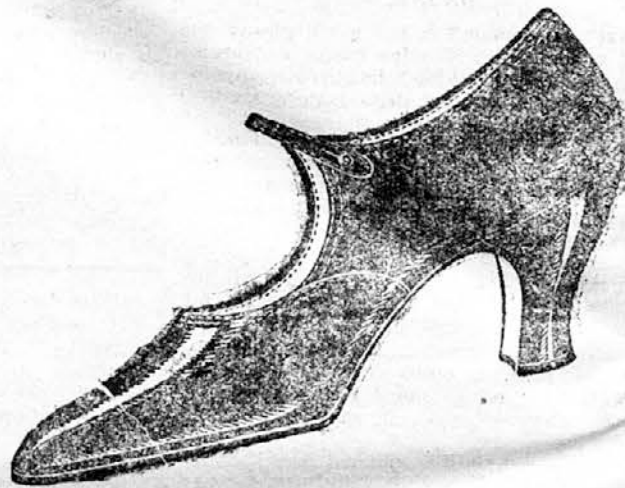
Priporočamo naš model:

1445 iz la žameta

4345 iz la lastinga

Din 99.-

Din 99.-

Ratona

TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni, žepni robci, palice, vilce, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, in brivce

edino le pri trdki

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika

Najnikje cene!

Na veliko in malo

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1.-

Kontoristinja

z večletno pisarniško prakso išče mesta pri kakem večjem podjetju. Gre tudi nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Marljiva«.

Gospod

trgovsko naobražen, zanesljiv, kateri ima večletno pisarniško prakso išče primerne mesto najraje v Ljubljani. Službe lahko nastopi takoj. Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Zanesljiv«.

Gostilno

prometno prevzamem v decembru v najem ali na račun. — Ponudbe pod »Gostilna« na uprav. lista

Stekleno

stresno opoko imajo stalno v zalogi Združene opokarne d. d. v Ljubljani

Odda se

lepa, zračna meblovana soba gospodu ali gospodični. Naslov pove uprava lista.

**OGLAŠUJTE V
NARODNEM
DNEVNIKU!**

Obvestilo.

Zadruga čevljarjev za sodni okraj Ljubljana, vljudno naznanja sl. občinstvu in cenjenim naročnikom, da sprejemajo posamezni čevljarji mojstri snežne čevlje ter galoše v popravilo. Dalje izvršujejo točno posameznim naročnikom tudi vse zimske, športne ter luksuzne čevlje obšite s kožuho.

Blago dobijo gg. člani v

Produktivni zadrugi čevljarjev za Slovenijo v Ljubljani
Hrenova ulica štev. 4.

Uprava „NARODNEGA DNEVNIKA“

prodaja

MAKULATURNI PAPIR

kg Din 4.50

Hotelski sluga

s prakso in letnimi sprejemami se sprejme. — Ponudbe na hotel »Slon«, Ljubljana.

Za gospode in dame!

Na vsestransko željo letos zopet reklamna prodaja! Za mali denar se običete od glave do nog samo z garantirano dobrim blagom. Ta bajna cena za toliko množino dobrega blaga traja **zopet samo 14 dni!**

Vse to samo Din 785.-

1 elegantna moška suknena moderno izdelana obleka ali za 1 zimsko moško suknjo finega volnenega Double sukna,
1 cefirasta ali volnenasta srajca iz dobrega perilnega blaga,
2 zraven pripadajoča ovrtnika,
1 krasno svilnato kravato ali samoveznico,
1 par spodnjih hlač iz parhanta ali finega belega platna,
1 par finih „VOIKA“ nogavic in 1 par finih „VOIKA“ čevljev.

Za dame ista cena Din 785.-

za 1 fini Velour-plašč najboljšega velourja ali elegantno izgotovljen plašč, kakor si ga sami izberete.
za 1 obleko najboljšega čisto volnenega modernega sukna,
1 par finih „VOIKA“ nogavic, 1 par finih „VOIKA“ čevljev in 6 komadov finih žepnih robcev.

Vsak si lahko po volji obleko ali blago sam izbere.

Prijatelji ali Vam more kdo še kaj ugodnejšega nuditi? Ne, to vam nudi skozi 14 dni **zopet samo**

Tekstilbazar v Ljubljani

Krekov trg 10. Prodaja se v pritličju in v 1 nadstr.

Pošiljamo po pošti!

Zahtevajte cenike!

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin.

Lastna knjigovodstva

TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, statuse, vabila, letake, lepake, posetnice i. t. d.

TELEFON ŠT. 552